

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні пріоритети у розвитку
економіки та менеджменту**

18 березня 2026 року

Біла Церква
2026

УДК 378:63:001(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.

Паска І.М., д-р екон. наук, професор.

Никоненко О.А., доктор філософії.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., доктор філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Молодь – аграрній науці і виробництву», 18 березня 2026 року. Білоцерківський НАУ. – 190 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

ДІХТЯРЕНКО Н.Б., ГОЛЕГА А.А., студенти 5 курсу
Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СИСТЕМІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Розглянуто зміст, принципи, етапи, рівні управління ризиками у системі функціонування критичної інфраструктури. Обґрунтовано необхідність координації взаємодії між різними суб'єктами забезпечення безпеки для підтримання стійкості інфраструктурних систем.

Ключові слова: ризики, управління, критична інфраструктура, загрози, безпека, захист.

Критична інфраструктура є сукупністю об'єктів, систем і ресурсів, що мають вирішальне значення для функціонування держави, економіки та забезпечення життєдіяльності населення. До таких об'єктів і систем в Україні належить енергетичний сектор, транспортна, інформаційно-комунікаційна інфраструктура, банківська та фінансова система, система охорони здоров'я, водопостачання та водовідведення, харчова безпека та агропромисловий сектор, хімічна промисловість, система цивільного захисту та безпеки [1]. Порушення або припинення їх роботи може спричинити значні соціально-економічні втрати, загрози національній безпеці та дестабілізацію суспільства. У зв'язку з цим одним із ключових елементів забезпечення стійкого функціонування підприємств критичної інфраструктури виступає система управління ризиками.

Управління ризиками у сфері критичної інфраструктури розглядається як комплекс організаційних, правових, економічних та інформаційних заходів, спрямованих на виявлення, аналіз, оцінювання та мінімізацію загроз, які можуть вплинути на безперервність функціонування важливих об'єктів і систем. Основною метою такої діяльності є забезпечення стабільності роботи критично важливих галузей та підвищення їхньої стійкості до внутрішніх і зовнішніх загроз [2].

Система управління ризиками базується на принципах превентивності, комплексності, системності та безперервності. Превентивний характер управління передбачає своєчасне виявлення потенційних загроз ще до моменту їх реалізації. Комплексність означає врахування всіх видів ризиків – техногенних, природних, соціально-економічних, інформаційних та безпекових. Системність полягає у взаємодії органів державної влади, суб'єктів господарювання та інших інституцій, відповідальних за функціонування об'єктів критичної інфраструктури. Безперервність управління ризиками передбачає постійний моніторинг і перегляд механізмів реагування відповідно до змін у безпековому середовищі [3].

Процес управління ризиками у системі функціонування підприємств критичної інфраструктури зазвичай включає кілька взаємопов'язаних етапів [4, с. 66, 102]. Першим є ідентифікація ризиків, що передбачає визначення потенційних загроз для конкретних об'єктів або секторів інфраструктури. До таких загроз можуть належати технічні аварії, кібератаки, терористичні дії, природні катастрофи, військові загрози або порушення логістичних ланцюгів. Наступним етапом є аналіз та оцінювання ризиків, під час якого визначається ймовірність виникнення загрози та можливі наслідки її реалізації. Оцінювання ризиків дозволяє визначити пріоритетні напрями захисту та сформулювати систему управлінських рішень щодо запобігання негативним наслідкам. Важливим елементом є розроблення та впровадження заходів реагування і мінімізації ризиків, коли обираються адекватні важелі забезпечення безпеки з визначенням результату застосування засобів захисту – ризик усунуто, знижено чи залишковий ризик. До таких заходів належать модернізація інфраструктурних систем, створення резервних потужностей, диверсифікація ресурсів, підвищення рівня кібербезпеки, удосконалення системи кризового управління та розроблення планів безперервності діяльності.

Суттєву роль у процесі управління ризиками відіграє державна політика у сфері захисту критичної інфраструктури. Держава формує нормативно-правову базу, визначає стратегічні пріоритети розвитку відповідних секторів, координує діяльність суб'єктів забезпечення безпеки та організовує міжвідомчу взаємодію. Важливим напрямом є також розвиток державно-приватного партнерства, оскільки значна частина об'єктів критичної інфраструктури перебуває у власності або управлінні приватних суб'єктів господарювання [5].

Ефективне функціонування системи управління ризиками у сфері критичної інфраструктури значною мірою залежить від діяльності органів місцевого та регіонального управління. Саме на цьому рівні здійснюється безпосереднє забезпечення життєдіяльності населення, функціонування об'єктів інфраструктури та оперативне реагування на надзвичайні ситуації. У зв'язку з цим місцеві органи влади відіграють важливу роль у формуванні системи запобігання, виявлення та мінімізації ризиків, що можуть вплинути на стабільність роботи критично важливих об'єктів [5]. Одним із ключових напрямів діяльності місцевих і регіональних органів управління є виявлення та оцінювання ризиків, пов'язаних із функціонуванням об'єктів критичної інфраструктури на відповідній території. Органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади здійснюють моніторинг стану інфраструктурних систем, аналізують потенційні загрози техногенного, природного, соціально-економічного або безпекового характеру та визначають найбільш уразливі об'єкти.

Важливим завданням регіонального управління є розроблення та реалізація регіональних програм забезпечення стійкості критичної інфраструктури. Регіональні органи влади забезпечують інтеграцію питань захисту критичної інфраструктури у стратегічні документи розвитку територій. Приміром, «Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року» серед ризиків в галузі критичної інфраструктури визначила, зокрема, високий рівень зношеності комунальних мереж та дорожнього господарства, подолання яких вбачається у заходах їх модернізації й оновлення [6, с. 81]. Суттєвою функцією місцевого та регіонального управління є координація взаємодії між різними суб'єктами забезпечення безпеки. До таких суб'єктів належать органи державної влади, підприємства та організації, що експлуатують об'єкти критичної інфраструктури, аварійно-рятувальні служби, правоохоронні органи та громадські інституції. Ефективна координація дозволяє забезпечити оперативний обмін інформацією, узгодженість дій та своєчасне реагування на потенційні загрози.

Не менш важливим напрямом діяльності є організація системи реагування на надзвичайні ситуації. Органи місцевого управління беруть участь у розробленні планів цивільного захисту, планів безперервності діяльності та планів відновлення функціонування об'єктів критичної інфраструктури після кризових подій. Вони також забезпечують мобілізацію необхідних ресурсів для ліквідації наслідків аварій чи катастроф та відновлення життєво важливих послуг для населення. Крім того, місцеве управління відіграє важливу роль у інформаційному забезпеченні та підвищенні рівня обізнаності населення щодо можливих ризиків. Інформування громадян про правила поведінки у кризових ситуаціях, функціонування систем оповіщення та проведення навчань з цивільного захисту сприяють підвищенню загального рівня стійкості територіальних громад. Таким чином, місцеве та регіональне управління є важливим елементом системи управління ризиками у сфері критичної інфраструктури. Воно забезпечує реалізацію державної політики на територіальному рівні, сприяє ефективному виявленню та оцінюванню ризиків, координації діяльності суб'єктів безпеки, а також організації своєчасного реагування на кризові ситуації.

У сучасних умовах, зокрема, в умовах зростання гібридних загроз і воєнних викликів, ефективне управління ризиками набуває стратегічного значення. Воно сприяє підвищенню стійкості інфраструктурних систем, забезпечує безперервність надання життєво важливих послуг населенню та створює передумови для стабільного соціально-економічного розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-ІХ. Дата оновлення: 21.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text> (дата звернення: 05.03.2026).

2. Про затвердження вимог щодо управління ризиками безпеки на об'єктах критичної інфраструктури I категорії критичності : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 р. № 367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.03.2026).
3. ISO 31000:2018. Risk management – Risk assessment techniques. Guidelines. Geneva : International Organization for Standardization, 2018. URL: https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iec:31010:ed-2:v1:en_fr (дата звернення 04.03.2026).
4. Коломійцев О. В. Теорія ризиків : навчальний посібник для студентів спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» денної та заочної форм навчання / О. В. Коломійцев, В. І. Панченко, Д. О. Лисиця. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. 408 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/41734c32-fe4f-46b3-82df-a43e8c81ee38/content> (дата звернення 01.03.2026).
5. Яременко О. І., Страхніцький Я. О. Теоретико-методичні основи забезпечення системи захисту критичної інфраструктури держави. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2610> (дата звернення: 08.03.2026). DOI: [10.32702/2307-2156-2022.1.38](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2022.1.38)
6. Стратегія розвитку Білоцерківської міської територіальної громади до 2027 року. Рішення від 05.02.2026 р. № 8230-85-VIII : Білоцерківська міська рада. 108 с. URL: <https://bc-rada.gov.ua/node/17042> (дата звернення: 07.03.2026).

УДК 342.9(477):061.1ЄС

РОМАНОВСЬКА Е.К., магістрантка

Науковий керівник – **ПОЛЩУК С.П.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Розглянуто актуальні питання трансформації системи публічної влади в Україні в межах виконання вимог щодо вступу до Європейського Союзу. Проаналізовано роль реформи державного управління як базової складової переговорного Кластеру 1 «Fundamentals» та її вплив на інституційну стійкість держави.

Ключові слова: державне управління, європейська інтеграція, державна служба, публічне адміністрування, реформа, компетентнісний підхід.

Європейська інтеграція України – це не лише стратегічний зовнішньополітичний курс, а й виклик для всієї системи публічної влади. На наше переконання, адаптація політичних, правових та управлінських інституцій до стандартів Європейського Союзу є неможливою без докорінної зміни філософії державного управління. Як зазначають фахівці НАДС, реформа спрямована на формування не просто функціональної, а насамперед прозорої та підзвітної системи, здатної відповідати на запити громадян [1].

Варто акцентувати увагу на тому, що в межах нової методології розширення ЄС, реформа державного управління (РДУ) посідає стратегічне місце у Кластері 1 «Основи процесу вступу» (Fundamentals) [4]. На наш погляд, це підкреслює статус РДУ як основної передумови. Ступінь демократичного врядування є базовим індикатором, за яким Європейська Комісія оцінює готовність країни до членства протягом усього переговорного процесу [1].

Особливу наукову цікавість викликає трансформація кадрового потенціалу. Н. Береза та Р. Крицький зазначають, що саме компетентнісний підхід має стати головним інструментом підвищення ефективності державної служби в умовах євроінтеграції. Автори вважають, що слід відійти від формалізованого виконання функцій до формування набору компетенцій, що відповідають європейським стандартам (soft skills, стратегічне мислення, адаптивність) [7, С. 510]. Також варто зауважити, що впровадження системи Human Resource Management Information System (HRMIS) дозволяє забезпечити прозорий облік цих компетенцій та автоматизувати управлінські процеси [2]. Перехід на грейдингову систему, передбачений законодавством [6] та урядовими стратегіями [3], має на меті залучення висококомпетентних фахівців, здатних працювати над складними завданнями адаптації законодавства.

Мерзлюк К.П., Сокольська Т.В. Публічне управління соціальною активністю молоді в умовах трансформації місцевого самоврядування.....	48
Діхтяренко Н.Б., Голега А.А., Арбузова Т.В. Управління ризиками у системі функціонування підприємств критичної інфраструктури.....	50
Романовська Е.К., Поліщук С.П. Реформи державного управління в Україні в контексті європейської інтеграції.....	52
Дащенко К.С., Поліщук С.П. Цифрові комунікаційні платформи у взаємодії влади та суспільства.....	54
Волосяк А.О., Приходько Т.В. Зелена економіка як інноваційний вектор сталого розвитку підприємств.....	56
Ларін Б.Ю., Приходько Т.В. Агрострахування як інструмент мінімізації ризиків в умовах кліматичних змін.....	58
Вервейко Є.В., Приходько Т.В. Освіта та цифровізація як чинники розвитку економіки України.....	59
Корчова М.М., Білик О.В. Розвиток первинної медичної допомоги. Посилення ролі сімейного лікаря як основної ланки системи охорони здоров'я.....	61
Брус О.В., Гринчук Ю.С. Удосконалення бізнес-процесів підприємства будівельної та сервісної сфери.....	63
Іваніцька І.О., Гринчук Ю.С. Управління технологічними процесами в рослинницькій галузі аграрного підприємства.....	64
Коломієць О.В., Гринчук Ю.С. Управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства в умовах бюджетних обмежень.....	66
Редька М.М., Гринчук Ю.С. Управління ефективністю діяльності підприємства харчової промисловості.....	68
Сухина Я.В., Гринчук Ю.С. Організація управління якістю продукції на підприємствах харчової промисловості.....	69
Парфенова Д.Б., Гринчук Ю.С. Трансформація наукових підходів до визначення фінансових ресурсів підприємства.....	71
Горобець В.Ю., Утеченко Д.М. Запровадження системи логістичного управління на підприємстві будівельної галузі.....	73
Ткаченко Д.С., Утеченко Д.М. Управління конкурентоспроможністю продукції підприємства.....	75
Токар Д.А., Утеченко Д.М. Організація управління ресурсами підприємства на засадах логістики.....	77
Пузій А.Р., Утеченко Д.М. Науково-практичні підходи до управління стійкістю підприємства в кризових умовах.....	79
Калініченко О.О., Утеченко Д.М. Управління релокацією підприємства в умовах воєнного стану.....	81
Семерик В.О., Утеченко Д.М. Роль організації робочих місць у підвищенні ефективності функціонування торгівельної компанії.....	82
Ващенко Є.А., Вихор М.В. Інструменти підвищення стійкості підприємства в умовах кризового розвитку.....	84
Ткаченко В.О., Шевченко А.О. Роль асортиментної політики у забезпеченні конкурентоспроможності молокопереробних підприємств.....	87
Яремко С.Б., Задорожна Р.П. Аналіз тенденцій розвитку та адаптаційних стратегій агробізнесу України в умовах системних загроз.....	89
Турченко В.М., Драган О.О. Трансформація теорії фінансів в умовах цифровізації, глобалізації та зростання ризиків.....	90
Мордовенко Є.Ю., Драган О.О. Цифровізація фінансових послуг як пріоритет розвитку банківського сектору.....	92
Єверкіна І.С., Ткаченко К.В. Цифрові комунікації як інструмент просування страхових послуг на сучасному ринку.....	94